



JELENTÉS

a munkavédelmi hatóság 2018. I-III. negyedévi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2018. I-III. negyedévi ellenőrző tevékenységét a 2018. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a saját munkatervben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

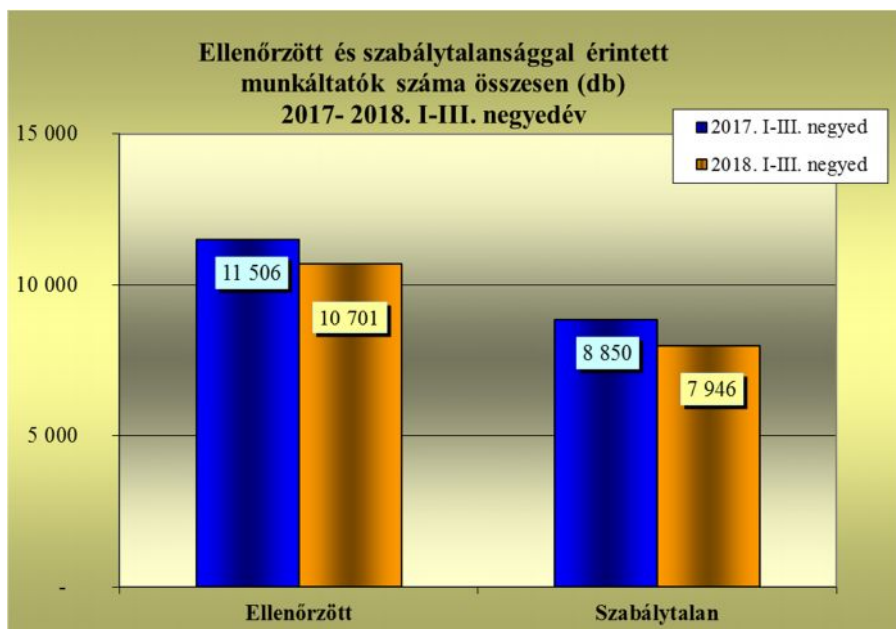
1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2018. I-III. negyedévben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 10 701 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során az állami tisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását. Ez 7%-kal alacsonyabb az előző év azonos időszaknál.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

1. számú ábra

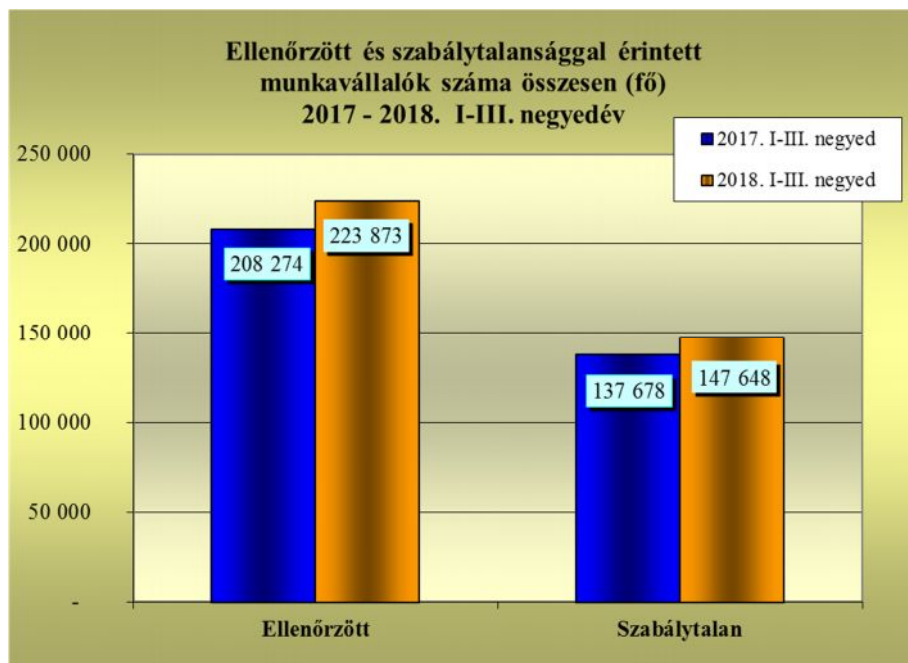


Az ellenőrzött munkáltatók 74,3%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány 2,6%-kal alacsonyabb a 2018. I-III. negyedév (76,9%) tapasztaltakhoz képest, azaz a munkakörülmények kismértékű javulása látható.

Az állami tisztviselők az ellenőrzések során 223 873 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 66%-ánál (147 648 főnél) tapasztaltak, ez megegyezik az előző év azonos időszakával (66,1%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra



A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 28,6%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez mindössze 0,8%-kal kevesebb, mint a 2017. I-III. negyedévi (29,4%) súlyosan veszélyeztetett létszám.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

Kiemelt ágazatok	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	1 446
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	2 034
Gépipar	1 002
Építőipar	2 775
Bányászat	12
Egészségügyi, szociális ellátás	148
Kiemelt ágazat összesen	7 417
Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	10 701
Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	69,31

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe.

A munkavédelmi hatóság a 10 701 munkáltató ellenőrzése során 18 465 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

Látogatások oka	Látogatások
Terv szerinti	10 303
Célvizsgálat	3 596
Közérdekű bejelentés	1395
Balesetvizsgálat	1223
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	857
Nem ellenőrzési célú látogatás	271
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	179
Előre nem tervezett	151
Felkérésre végzett ellenőrzés	138
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	128
Egyéb	224
Összesen	18 465

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 55,8%-a).

A látogatások 19,5%-a országosan és adott megyei szinten meghatározott szempontok alapján, célvizsgálatok keretében történt.

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 6,6%-ában került sor.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. Az állami tisztviselők a közérdekű bejelentés okán tett 1 395 látogatásuk

során 1 146 közérdekű bejelentést, a 87 panaszbejelentéssel kapcsolatos látogatásuk alkalmával 115 panaszbejelentést vizsgáltak ki.

A látogatások 8,1 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

Utóellenőrzésekre a látogatások 4,6%-ában került sor.

A munkavédelmi hatósághoz beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása folyamatosan történik.

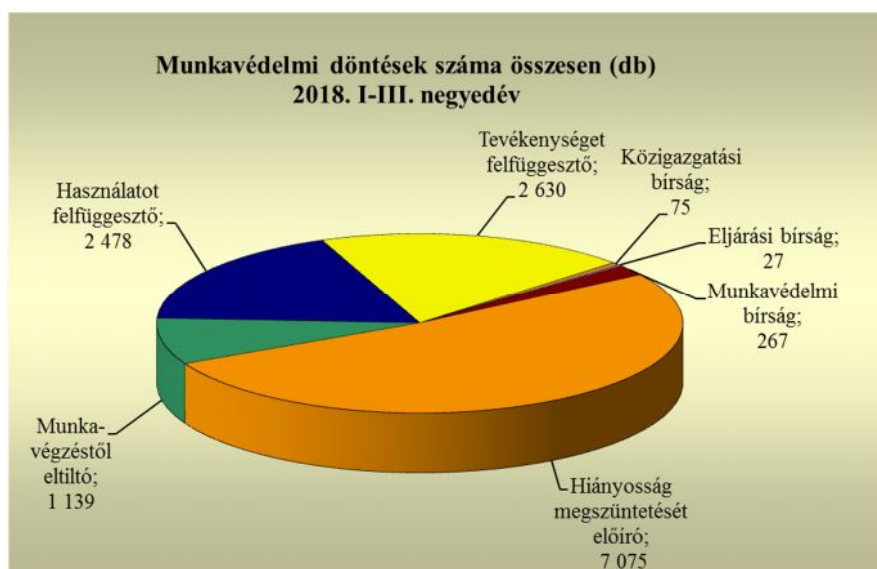
1.3. Az ellenőrzések során hozott döntések

Az ellenőrzések eredményeként összesen 13 691 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott közigazgatási döntések közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést fogantatosító végzés és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó.

Az azonnali intézkedést fogantatosító 6 247 db végzés mellett 7 075 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.

3. számú ábra



2018. I-III. negyedévben a szankcionálás során 267 esetben munkavédelmi, 75 esetben közigazgatási bírságot¹, 27 esetben pedig eljárási bírságot alkalmaztak az állami tisztviselők (munkavédelmi bírság 85 592 950 Ft, közigazgatási bírság 1 986 000 Ft és eljárási bírság 2 180 000Ft összegben).

Az érdemi munkavédelmi döntések 2,7 %-a vont maga után pénzbeli szankciót (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A munkavédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos Kormányrendelet alkalmazása az egységes gyakorlat kialakítását nagyban elősegítette.

A közigazgatási döntésekben összesen 55 869 intézkedésre került sor. E döntésekben foglalt intézkedések közül 19 265 munkabiztonsági jellegű, 6 273 intézkedés munkaegészségügyi és 30 331 intézkedés munkavédelmi² tárgyú volt.

¹ A 2016. év harmadik negyedévében került bevezetésre új szankció lehetőségként a közigazgatási bírság. Az Mvt. 82/D §-a alapján a munkavédelmi hatóság a természetes személlyel szemben közigazgatási bírságot alkalmazhat.

² munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 11,2%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 34,5%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 54,3%-kal.

Az állami tisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási döntésekben foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

3. számú táblázat

	Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése	Intézkedések száma
1	Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági	4 082
2	Létesítmények érintésvédelme	3 857
3	Be- és leesési veszély	3 703
4	Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével	3 357
5	Munkavédelmi ismeretek hiánya	2 674
6	Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	1 673
7	Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	1 663
8	Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	1 662
9	Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	1 639
10	Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is)	1 441
11	Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése	1 398
12	Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	1 391
13	Elhelyezés, telepítés, rögzítés	1 318
14	Érvényes előzetes munkaköri alkalmassági vélemény hiánya	1 091
15	Érvényes időszakos munkaköri alkalmassági vélemény hiánya	1 089

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a nem megfelelő munkaeszközök (10,3%) miatt történt (1. és 8. számú intézkedések). Ezután villamosbiztonsági hiányosságokra (9,5%) született intézkedések következnek (2. és 10. számú intézkedések).

A „Be- és leesési veszély” tárgyú intézkedés az összes intézkedés 6,6%-a volt.

Az összes intézkedés 6,0 %-át a „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” okán hozták az állami tisztviselők, míg a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt 4,8%-ban történt intézkedés.

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az állami tisztviselők az „Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése” és az „Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya” (3,0%), valamint az „Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése” (2,9%) miatt.

2.1. Kiemelt intézkedések

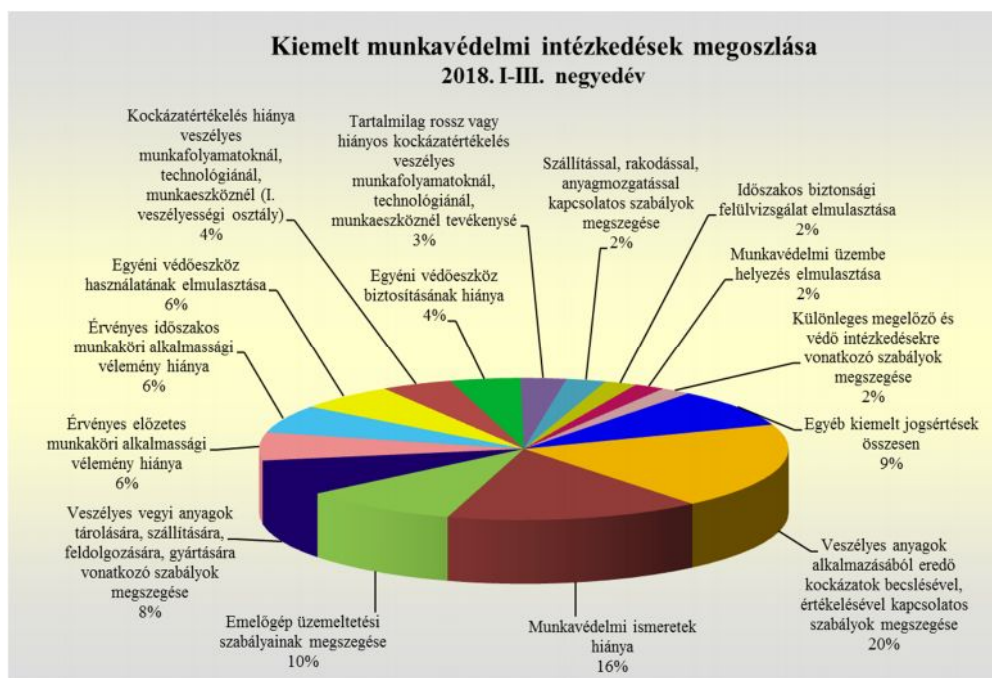
A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 17 132, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 14 818, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 1 383 volt. A kiemelt intézkedések az összes intézkedés 59,7%-át teszik ki.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 30 331 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 17 132, ami az összes intézkedés 30,7%-a. A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra



A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a legtöbb intézkedést (28%) a veszélyes anyagokkal³ (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban történt, míg a második leggyakrabban (16%) a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt intézkedtek az állami tisztviselők. Ezután az „Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése” és az az egyéni védőeszközökkel kapcsolatban (10%) született intézkedések következnek.

A kockázatértékeléssel⁴ kapcsolatos hiányosságok okán tett intézkedések, az összes intézkedés 7%-át teszi ki.

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az „Érvényes előzetes munkaköri alkalmassági vélemény hiánya” és az „Érvényes időszakos munkaköri alkalmassági vélemény hiánya” miatt 6-6%.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

Az összes munkabiztonsági intézkedés 26,5%-a (14 818 db) kiemelt munkabiztonsági intézkedés.

³ Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése: 20%; Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése: 8%

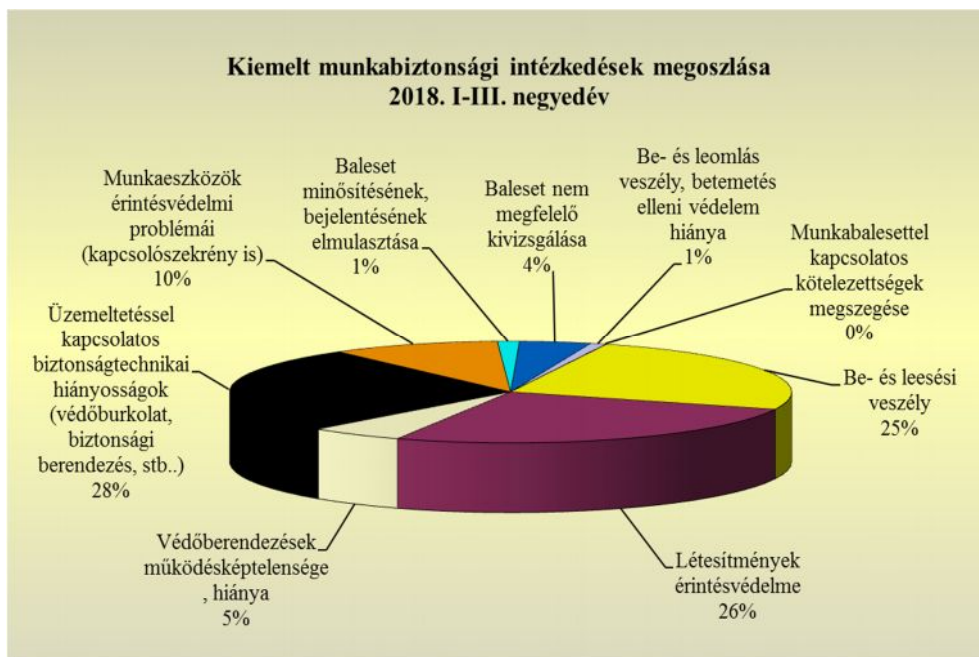
⁴ Kockázatértékelés hiánya veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél (I. veszélyességi osztály): 4%; Tartalmilag rossz vagy hiányos kockázatértékelés veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél tevékenységnél: 3%

2018. I-III. negyedév során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a villamosbiztonsági hiányosságok⁵ 36% miatt kellett intézkednie az állami tisztviselőknek. A nem megfelelő munkaeszközök⁶ használata (33%) miatt történt számos intézkedés. Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 69%-át.

Ezt követően az intézkedések 25%-a a „Be-és leesés veszély” miatt történt.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása⁷, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 5% volt. A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

5. számú ábra



2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

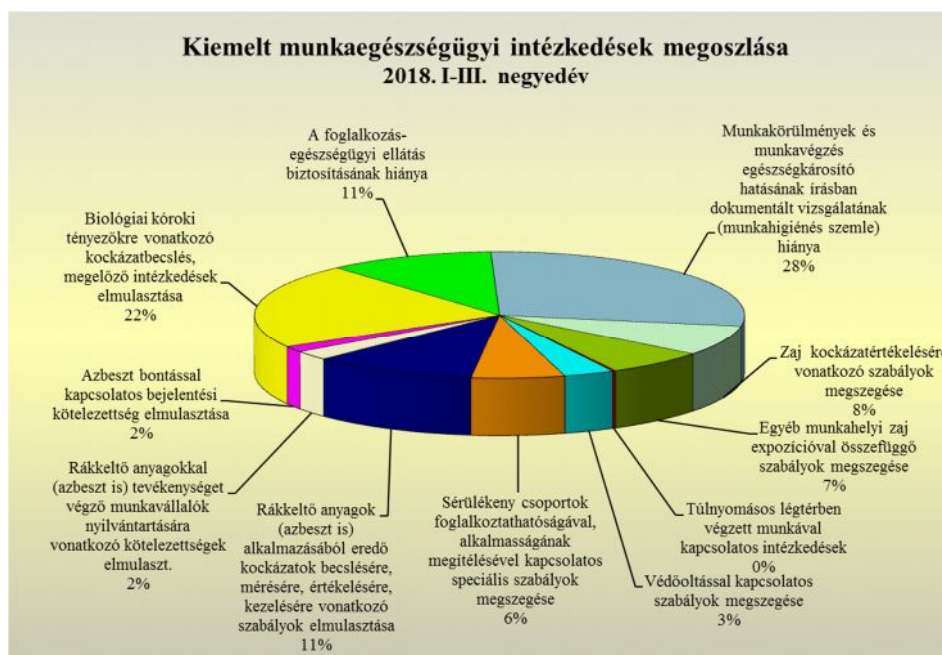
A 6 273 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 1 383, ami az összes intézkedés 2,5%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

⁵ Létesítmények érintésvédelme: 26%; Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is): 10%

⁶ Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..): 28%; Védőberendezések működésképtelensége, hiánya: 5%

⁷ Baleset nem megfelelő kivizsgálása: 4%; Baleset minősítésének, bejelentésének elmulasztása: 1%; Munkabalesettel kapcsolatos kötelezettségek megszegése: 0%



Az alábbi ábrán látható, hogy leggyakrabban a „Munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya” (28%) kapcsolatban intézkedtek az állami tisztviselők, mivel a munkáltatók nem kérték fel a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a munkahigiénés szemle („üzemhigiénés vizsgálat”) lefolytatásához. A munkahigiénés szemle a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által elvégzendő, az egészségkárosító kockázatok értékelésére és kezelésére (csökkentésére) szolgáló helyzetfelmérés, amelynek eredményeképpen kezdeményezhető a megelőző intézkedések bevezetése, módosítása vagy hatékonyságuk javítása. A helyszíni megállapítások függvényében szükség szerint kiegészülhet a munkahelyi kóroki tényezőkkel (pl. zaj-, rezgésterhelés, munkahelyi légszennyező anyagok, hőexpozíció) kapcsolatos, expozíció mérésére irányuló műszeres vizsgálatokkal.

A biológiai kóroki tényezők vonatkozásában hozott intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés közel 1/4-t teszik ki (összesen⁸: 25%). A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

Számos intézkedés történt a munkahelyi zajexpozícióval (összesen⁹: 15%) és a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal (összesen¹⁰: 15%) kapcsolatban is. E két kóroki tényezővel összefüggő intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés több mint egy negyedét (30%) teszik ki.

⁸ Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 22%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 3%

⁹ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 8%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 7%

¹⁰ Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 11%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 2%; Azbesztbontással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása: 2%

A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

Becslések szerint¹¹ a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetésének pedig az esetlegesen később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában lehet kulcsfontosságú szerepe.

Az állami tisztviselők még mindig találkoztak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 11%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősebbek, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 6%-át teszik ki.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2018. I-III. negyedévben a súlyos jogsértések között jellemző volt, hogy a mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödrök illetve a munkaárkok dúcolása. Jellemző a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödrök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

Az építőiparban a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képesítés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz

¹¹ Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12

biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az *1. számú melléklet* negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

4. UTÓELLENŐRZÉSEK

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2018. I-III. negyedévben a munkavédelmi hatóságok összesen 628 utóellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 5,9%-át érintette.

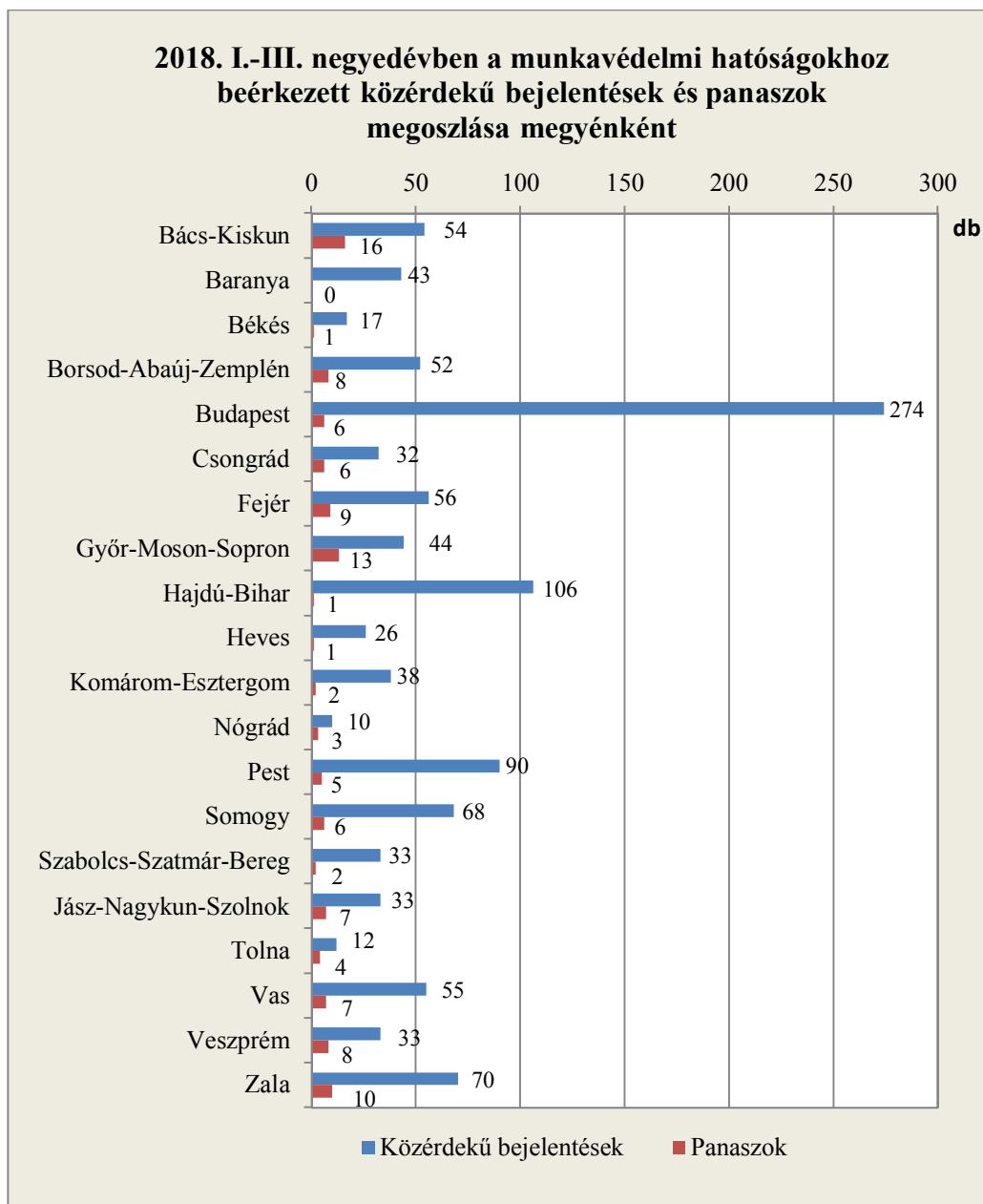
Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket 27 esetben nem hajtották végre, ami 26 munkáltatót érintett.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2018. I-III. negyedévben a már említett 2 180 000 Ft volt.

5. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2018. I-III. negyedévben országosan **összesen 1 146 db közérdekű bejelentés és 115 db panasz** érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2018. I-III. negyedévben beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja.



5.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 8. számú ábra mutatja.

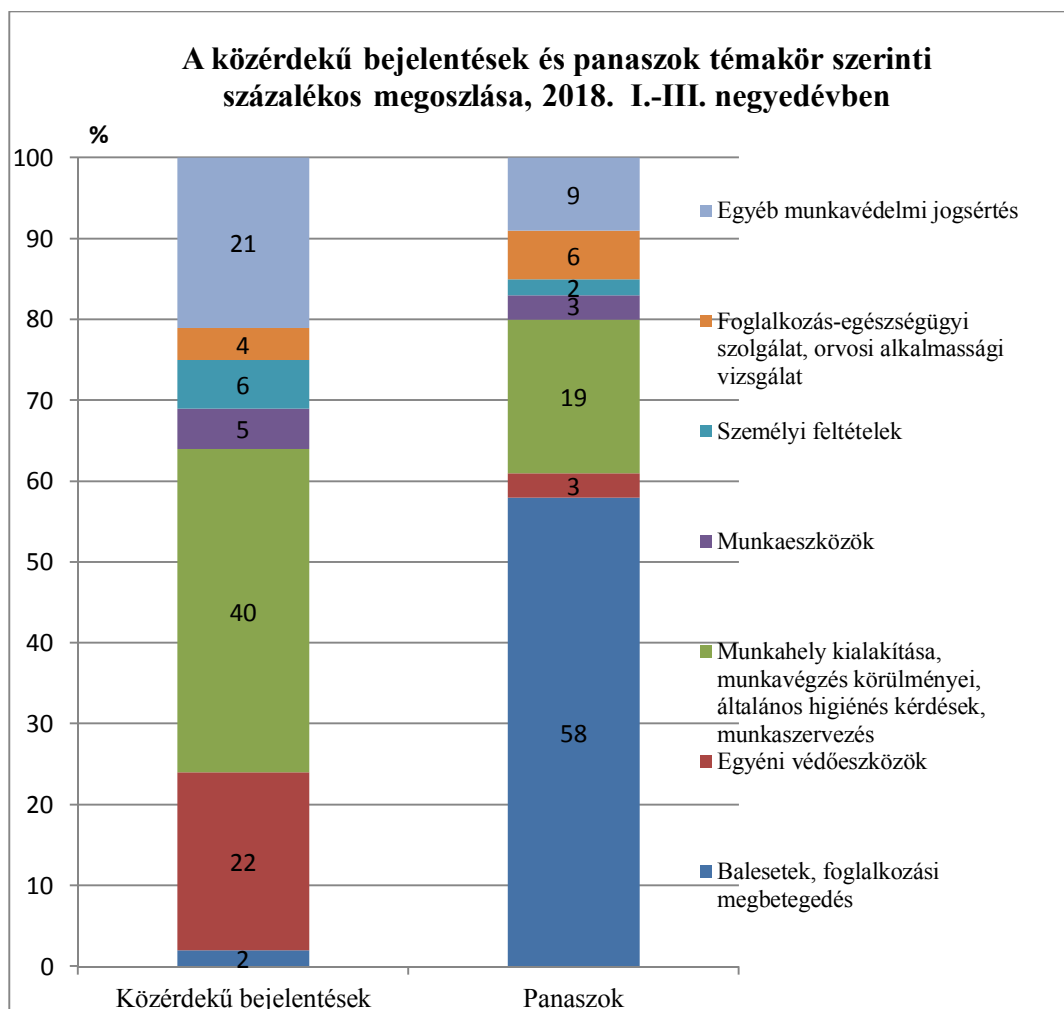
Az „*egyéb munkavédelmi jogsértés*” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (595 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (330 db) és a személyi feltételekkel (94 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (76 db), azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (16 db).

A 8. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

8. számú ábra



5.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2018. I.-III. negyedévben a bejelentések többsége a feldolgozóipari, az építőipari, a kereskedelmi tevékenységhez kapcsolódott.

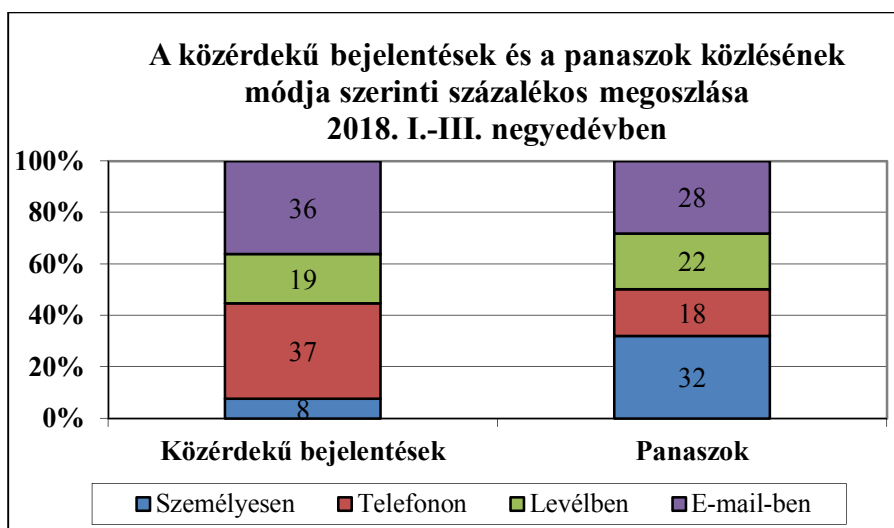
Kisebb számban, de érkeztek bejelentések pl. a mezőgazdasággal, a szolgáltatással, a fémiparral, a műanyagiparral összefüggésben. Néhány esetben közfoglalkoztatott munkavállalók munkakörülményeivel kapcsolatban is érkezett közérdekű bejelentés.

5.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (37%) vagy elektronikus levélben (36%), illetve levélben (19%), ritkábban személyesen (8%) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (32%), vagy elektronikus levélben (28%), ritkábban levélben (22%), illetve telefonon (18%) közölték.



5.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (90,1%). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (4,6%), Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztályától (1,8%), a kormányhivataloktól (2,6%), és az önkormányzatoktól (0,9%).

A jelentési időszakban beküldött összesen 1 261 db bejelentésből jelentős számú, 377 db (29,9%) névtelen volt.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

5.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

5.5.1. Megalapozottság, irányultság

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések háttérében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

5.5.2. Az eredménytelen kivizsgálások okai

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- a munkavédelmi hatóságnak nem volt hatásköre eljárni (pl. nem volt szervezett munkavégzés);
- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen.

5.5.3. Intézkedések

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2018. I.-III. negyedévben összesen 1 431 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

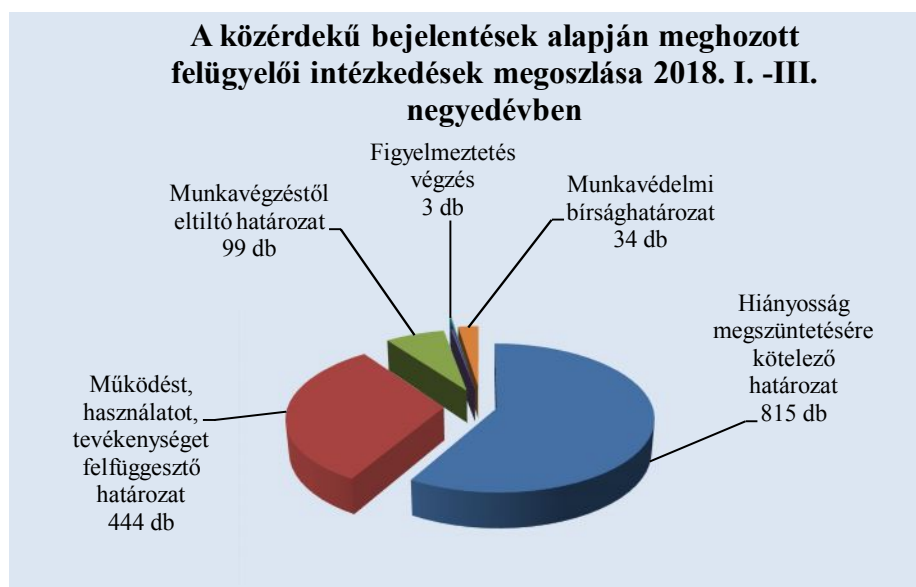
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult vizsgálatokban kiadmányozott határozatok közül a hiányosságok megszüntetésére kötelező és az azonnali intézkedést foganatosító határozatok száma volt a meghatározó.

Figyelmeztetést összesen 3 esetben alkalmaztak a megyei munkavédelmi hatóságok.

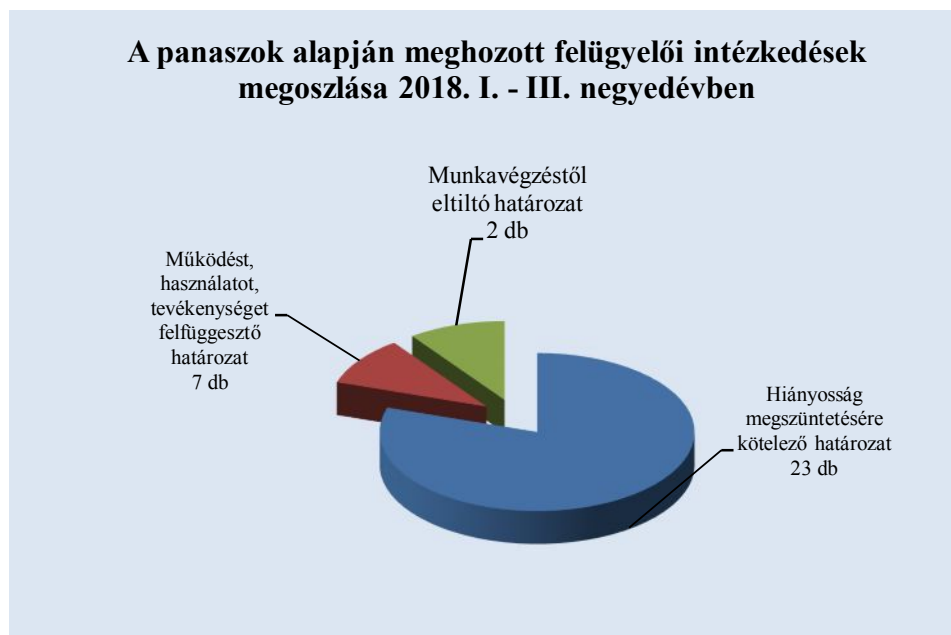
Az azonnali intézkedést foganatosító 552 db határozathoz és a hiányosság megszüntetését előíró 838 db határozathoz képest mindössze 34 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak 2,6%-a volt a pénzbírságot kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a 10. és a 11. ábra mutatja.

10. számú ábra



11. számú ábra



2018. I-III. negyedévben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 7 055 160 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok. Közigazgatási bírságot négy esetben alkalmaztak, összesen 165 000 Ft értékben.

6. FŐMUNKAI DŐN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

2018. I-III. negyedévben főmunkaidőn kívül 244 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

7. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

7.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek.

Előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgyidőszakra a 2018. I-III. negyedévben munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2018. I-III. negyedévben 154 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 154 bejelentett súlyos munkabaleset közül 67 halálos, 38 életveszélyes, 37 súlyos csonkolásos, valamint 12 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a *4. számú táblázat* tartalmazza.

2018. I-III. negyedév	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Állat támadása	8	6	2	0	0
Áramütés	7	3	2	1	1
Behúzás	2	1	0	0	1
Betemetés	4	3	1	0	0
Csonkolás	28	0	0	28	0
Égés	1	1	0	0	0
Elesés	2	0	1	1	0
Feltekerés	2	1	1	0	0
Gázolás	6	3	3	0	0
Ismeretlen	2	1	1	0	0
Közúti	28	16	7	3	2
Leesés	32	14	17	0	1
Légi	1	1	0	0	0
Összenyomás	12	7	0	3	2
Ráesés	7	4	2	1	0
Szemsérülés	5	0	0	0	5
Szúrás	1	1	0	0	0
Támadás	4	4	0	0	0
Ütés	1	0	1	0	0
Vasúti	1	1	0	0	0
Összesen	154	67	38	37	12

7.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2018. január 1-jétől 2018. szeptember 30. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 170 foglalkozási megbetegedés gyanút és 49 fokozott expozíciós esetet jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

A 2018. év első 9 hónapjában bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva jelentős csökkenést mutat (2017. azonos időszakában 209, 2016. évben 239 esetet jelentettek).

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy 2018. év első kilenc hónapjában - hasonlóan az előző év azonos időszakához - a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset (az összes bejelentett eset 31,2%-a) a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről érkezett, mely néhány tömeges fertőzés bejelentéséből adódott (2017. évben a bejelentések 32,5%-át adta ez az ágazat). A feldolgozóiparból a bejelentések 27%-a érkezett. A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése (Baranya megyéből) főként az egykori bányászok mostanra diagnosztizált és bejelentett szilikózis eseteinek magas számából adódik, ez az esetek 24,1 %-át adta.

Azonos arányban érkezett bejelentés biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések és kémiai kóroki tényező gyanúja miatt (32,95%), a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők miatt 20 %-ban tettek bejelentést (5. számú táblázat).

Az összes bejelentés 14,1% történt fizikai kóroki tényezők miatt.

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2018. január 1. – szeptember 30.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	3	2	6	10	21
Baranya	36	8	1	1	46
Bács-Kiskun	1	0	0	0	1
Békés	0	0	0	0	0
Borsod-Abaúj-Zemplén	2	0	20	1	23
Csongrád	0	0	6	2	8
Fejér	1	0	2	2	5
Győr-Moson-Sopron	1	0	0	0	1
Hajdú-Bihar	2	1	0	0	3
Heves	0	0	12	8	20
Komárom-Esztergom	3	0	0	2	5
Nógrád	1	0	0	0	1
Pest	0	7	2	2	11
Somogy	0	0	0	2	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1	0	2	1	4
Jász-Nagykun-Szolnok	0	0	1	0	1
Tolna	2	0	1	0	3
Vas	3	0	0	1	4
Veszprém	0	0	2	0	2
Zala	0	6	1	2	9
Összesen	56	24	56	34	170

A bejelentett fokozott expozíciós esetek két kivételtől eltekintve a feldolgozóipar területéről érkeztek.

A jelentési időszakban zaj okozta fokozott expozíció miatt az összes eset 40,8%-át jelentették, ólom (szervetlen) miatt az esetek 32,6%-a érkezett, a benzol okozta fokozott expozíció az összes bejelentés 12,2%-át tette ki. Jelentettek még nikkel, toluol és növényvédő szer (szerves foszforsav észterek) okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

A 2017. év azonos időszakához képest a fokozott expozíciós esetek bejelentése csökkenést mutat (2017. év első kilenc hónapjában 64 esetet jelentettek be, 2016. év azonos időszakában 52-öt).

Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint							
2018. január 1. - szeptember 30.							
	Zaj (fő)	Benzol (fő)	Toluol (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Növényvédőszer (szerves fosz- forsav észterek) (fő)	Nikkel (fő)	összes bejelentett eset
Budapest	0	0	0	1	0	0	1
Baranya	4	0	0	0	0	0	4
Bács-Kiskun	0	0	0	1	0	0	1
Békés	0	0	0	0	0	0	0
Borsod-Abaúj- Zemplén	0	1	2	0	0	0	3
Csongrád	0	0	0	0	0	0	0
Fejér	0	5	0	0	0	0	5
Győr-Moson- Sopron	0	0	0	0	0	0	0
Hajdú-Bihar	0	0	0	0	0	0	0
Heves	0	0	0	0	0	1	1
Komárom- Esztergom	0	0	0	0	0	0	0
Nógrád	0	0	0	0	0	0	0
Pest	0	0	0	1	1	0	2
Somogy	0	0	0	0	0	0	0
Szabolcs- Szatmár-Bereg	0	0	0	0	0	0	0
Jász-Nagykun- Szolnok	0	0	0	13	0	3	16
Tolna	0	0	0	0	0	0	0
Vas	0	0	0	0	0	0	0
Veszprém	0	0	0	0	0	0	0
Zala	16	0	0	0	0	0	16
Összesen	20	6	2	16	1	4	49

8. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselői részéről 2018. I-III. negyedévben összesen 1 504 esetben történt információnyújtás, ennek során 2 164 problémára kaptak választ az érdeklődők.

A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

Megyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/e-mail	Személyes
Bács-Kiskun	16	32	8	1	7
Baranya	54	148	4	5	45
Békés	26	33	19	2	5
Borsod-Abaúj-Zemplén	79	283	12	0	67
Csongrád	5	13	0	2	3
Fejér	41	49	26	12	3
Győr-Moson-Sopron	56	126	40	8	8
Hajdú-Bihar	82	136	18	1	63
Heves	23	59	13	0	10
Komárom-Esztergom	30	86	14	4	12
Nógrád	1	1	0	1	0
Pest	5	9	0	5	0
Somogy	23	30	20	0	3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	8	8	3	0	5
Jász-Nagykun-Szolnok	37	51	23	9	5
Tolna	16	25	11	1	4
Vas	156	190	94	46	16
Veszprém	2	3	1	0	1
Zala	217	255	170	11	36
Főváros	627	627	607	20	0
Összesen	1504	2164	1083	128	293

A Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztálya által, a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálatához 2018. I.-III. negyedévében 2 817 (db) megkeresés érkezett, ebből 2 665 fő telefonon, 152 fő e-mailben érdeklődött, személyes tanácsadásra nem került sor. A tájékoztatások során összesen 3 559 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. (8. számú táblázat)

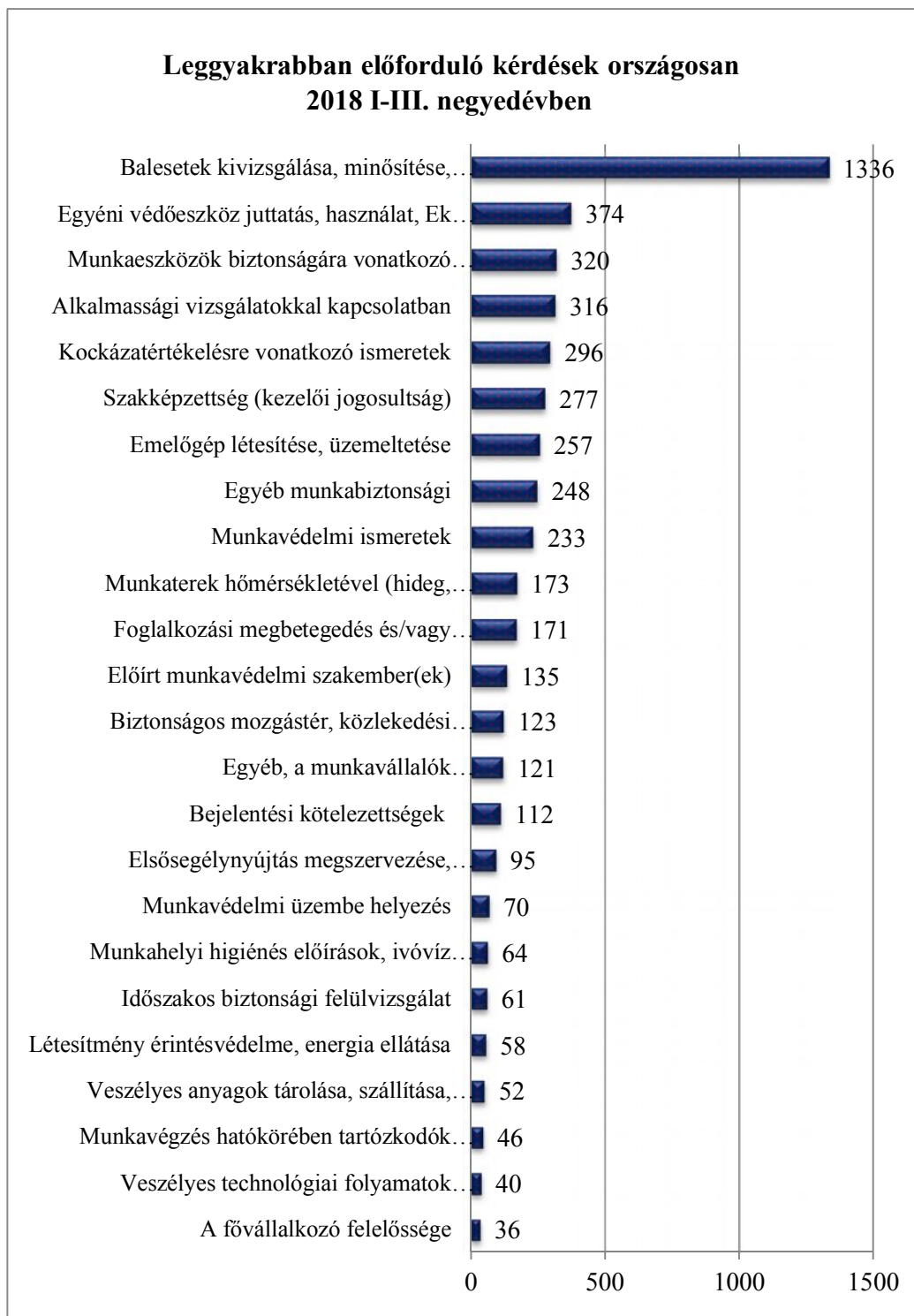
8. számú táblázat

Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálat	Megkeresések száma (db)	Kérdések száma (db)
Telefonos	2665	3346
Írásos (e-mail, levél)	152	213
Személyes	0	0
Összesen:	2817	3559

2018. I.-III. negyedéve során, munkabiztonság területén a legtöbb kérdés továbbra is a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel. Sokan kértek információt az egyéni védőeszközökre vonatkozó ismeretekkel kapcsolatban is.

Megnőtt az érdeklődés a munkaeszközök biztonságára vonatkozó ismeretek, az alkalmassági vizsgálatok és a kockázatértékelés iránt. Továbbra is nagy számban tettek fel kérdéseket a szakképzettség, kezelői jogosultság témakörében. (12. számú ábra)

12. számú ábra



8.1. Munkavédelmi fórumok

A munkavédelmi hatóságok 2018. I-III. negyedévben 18 alkalommal saját, 20 alkalommal közös szervezésben, valamint közös szakmai fórumon (konferencián) pedig 14 esetben vettek részt.

9. EGYÉB TAPASZTALATOK

9.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen álltak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása.

A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeztek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

9.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

2018. I-III. negyedévben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatóságok közreműködésével 2018. I-III. negyedévben 1411 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 909 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 8,4%-át.

A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését.

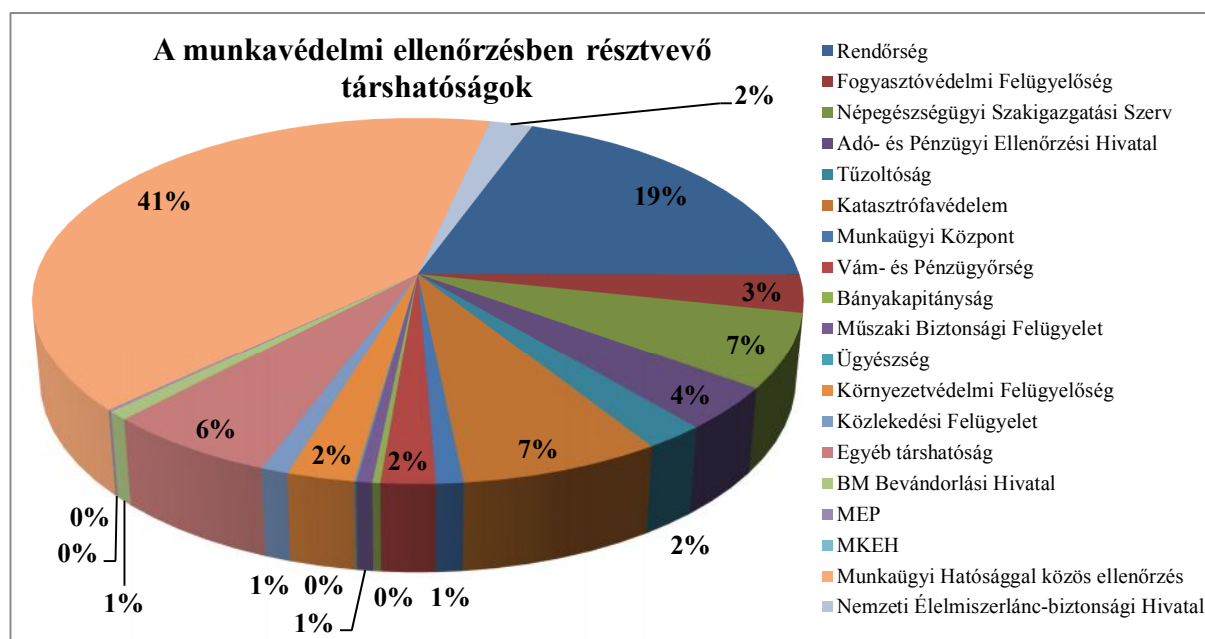
A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszíneknél ellenőrzésénél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató megghiúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2018. I-III. negyedévben a rendőrhatalósággal közösen több mint 275 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 222 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 13. számú ábra szemlélteti.

13. számú ábra



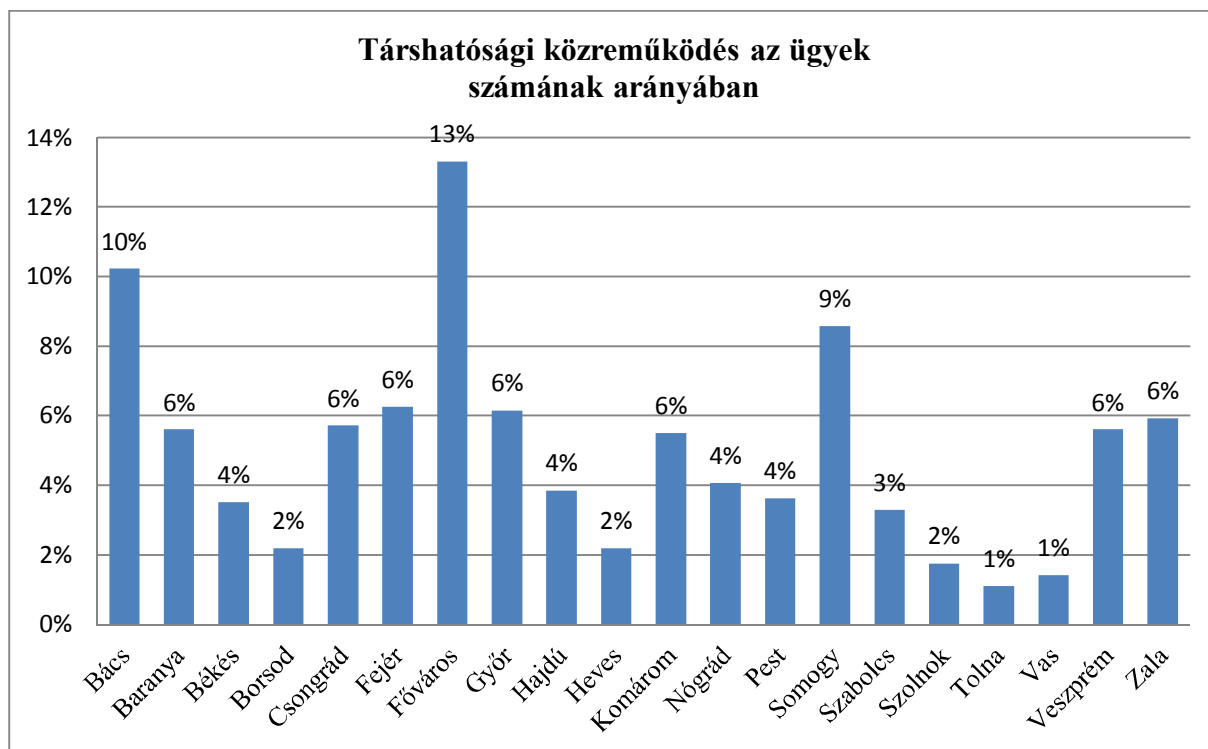
9.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2018. évben

Megyéenként eltérő a társhatósági együttműködések intenzitása, mely több okra vezethető vissza. A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2018. I-III. negyedévben a munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyéenként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyéenkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

14. számú ábra

Társhatósági ellenőrzések megoszlása megyéenként a 2018. I-III. negyedévben



A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.